

ΕΝΟΤΗΤΑ 4:

ΔΙΑΤΡΟΦΗ

ΜΕΡΟΣ Α'

Η Γραμματική της ενότητας: Οι εγκλίσεις του ρήματος, αποτελεσματικές προτάσεις, παραθετικά επιθέτων, παραθετικά επιρρημάτων, υποθετικές προτάσεις, οριστικό-αόριστο άρθρο

ΕΓΚΛΙΣΕΙΣ ΡΗΜΑΤΩΝ

Οι εγκλίσεις των ρημάτων

Οι εγκλίσεις είναι μορφές που παίρνει το ρήμα ανάλογα με το τι θέλει να δηλώσει ο ομιλητής : βεβαιότητα, επιθυμία, προσταγή.

Οι εγκλίσεις είναι τρεις : Οριστική - Υποτακτική - Προστακτική

Το Απαρέμφατο και η Μετοχή δεν είναι εγκλίσεις.

Έγκλιση	Φανερώνει ότι...	Παραδείγματα
ΟΡΙΣΤΙΚΗ	Αυτό που σημαίνει το ρήμα είναι κάτι βέβαιο και πραγματικό .	Από αύριο χαλάει ο καιρός. Δεν έλυσα την άσκηση.
ΥΠΟΤΑΚΤΙΚΗ	Αυτό που σημαίνει το ρήμα είναι κάτι που θέλουμε ή περιμένουμε να γίνει.	Θέλω να έρθεις και εσύ. Ας φύγουμε γρήγορα. Μη φωνάζετε δυνατά.
	Στην υποτακτική το ρήμα συνοδεύεται από τα μόρια ας, να ή τους συνδέσμους για να, όταν, πριν, αν, άμα και μη(ν) .	
ΠΡΟΣΤΑΚΤΙΚΗ	Αυτό που σημαίνει το ρήμα είναι προσταγή, προτροπή, επιθυμία ή ευχή .	Φύγε αμέσως από δω. Δώσε μου το μολύβι μου.

- Προστακτική έγκλιση έχουν μόνο ο ενεστώτας και ο αόριστος της ενεργητικής και παθητικής φωνής.

<u>Ενεργητική φωνή</u>		
Ενεστώτας	-ε (β'ενικ.) -ετε (β'πληθ.) -α (β'ενικ.) -ατε (β'πληθ.)	Δέν-ε/δέν-ετε Γράφ-.../γράφ-... Πότιζ-.../ποτίζ-... Αγάπ-α/αγαπ-άτε Γέλ-.../γελ-...
Αόριστος	-ε (β'ενικ.) -(ε)τε (β'πληθ.)	Δέσ-ε/δέσ-τε Γράψ-ε/γράψ-τε Αγάπησ-.../αγαπήσ-...

<u>Παθητική φωνή</u>		
Ενεστώτας	Ας ή να +υποτακτική	Να δένεσαι Να δένεστε
Αόριστος	-ου (β'ενικ.) -είτε (β'πληθ.)	Δέσ-ου Αγαπήσ-ου Δεθ-είτε Αγαπηθ-...

ΠΡΟΣΟΧΗ!!!

ΟΡΙΣΤΙΚΗ	ΠΡΟΣΤΑΚΤΙΚΗ
Έγραψες	Γράψε
Έλυσες	Λύσε
Έπλυνες	Πλύνε
Κατέγραψες	Κατάγραψε
Ανέλυσες	Ανάλυσε

ΠΡΟΣΟΧΗ ΣΤΗΝ ΟΡΘΟΓΡΑΦΙΑ

οριστική	Προστακτική	
-ίζω	ανθίζω, αντικρίζω, φτερνίζομαι	ανθίστε, σχίστε
-ήζω	μπήζω, πήζω, πρήζω	μπήξτε
-ύζω	αναβρ(λ)ύζω, δακρύζω, γογγύζω, ολολύζω, κατακλύζω, κελαρύζω, συγχύζω, σφύζω, τανύζω	δακρύστε
-οίζω,	Αθροίζω	αθροίστε
-είζω	Δανείζω	δανείστε

ΑΣΚΗΣΕΙΣ ΕΜΠΕΔΩΣΗΣ

1. Συμπλήρωσε τα κενά βάζοντας τα ρήματα στην **προστακτική αορίστου**.

-(Περιγράφω) σ' έναν φίλο σου το δωμάτιό σου και(αναφέρω) γι' αυτό κάθε λεπτομέρεια.
- Παιδιά,(αντιγράφω) από τον πίνακα όλες τις ασκήσεις και(συμπληρώνω) τα κενά με τους κατάλληλους τύπους των ρημάτων.

2. Σε ποια έγκλιση βρίσκεται το ρήμα της κάθε πρότασης :

Ας εξεταστεί τώρα ο ασθενής. (.....)

Μη δεχτείτε την πώληση των αγαλμάτων. (.....)

Θα έρθουν σήμερα το βράδυ. (.....)

Η γη περιστρέφεται γύρω από τον άξονά της. (.....)

Το πρόβλημα λύθηκε γρήγορα. (.....)

Η κατάσταση θα αντιμετωπιστεί με ψυχραιμία. (.....)

Σταθείτε πιστοί στις ιδέες σας. (.....)

Σε δέκα λεπτά να έχει ετοιμαστεί η αίθουσα. (.....)

Μη φοβάσαι τον εχθρό. (.....)

Μια στιγμή να ετοιμάσω το φαγητό. (.....)

3. Να συμπληρώσεις τον παρακάτω πίνακα βάζοντας τους τύπους του ρήματος στο ίδιο πρόσωπο με την Οριστική.

Οριστική	Προστακτική Ενεστώτα	Προστακτική Αορίστου
----------	----------------------	----------------------

κοιτάξετε

Παίζεις

παντρεύεσαι

Ρωτάς

4. Να σχηματίσεις την προστακτική ενεστώτα και αορίστου (β' ενικό και πληθυντικό πρόσωπο) των παρακάτω ρημάτων

	Προστακτική ενεστώτα	Προστακτική αορίστου
ντύνεις		
ντύνετε		
παρουσιάζεις		
παρουσιάζετε		
πέφτεις		

πέφτετε

5. Να σχηματίσετε την προστακτική του αορίστου (στο β' ενικό και β' πληθυντικό πρόσωπο) για τα παρακάτω ρήματα

Οριστική (β' ενικό και πληθ.) Προστακτική

(κρύβω) έκρυψες

 κρύψατε

(ποτίζω) πότισες

 ποτίσατε

(ανοίγω) άνοιξες

 ανοίξατε

(γυρίζω) γύρισες

 γυρίσατε

6. Να σχηματίσεις την προστακτική ενεστώτα και αορίστου (β' ενικό και πληθυντικό πρόσωπο) των παρακάτω ρημάτων

	Προστακτική ενεστώτα	Προστακτική αορίστου
δένεσαι		
δένεστε		
παρουσιάζεις		
παρουσιάζετε		
σηκώνεις		
σηκώνετε		

7. Να ξαναγράψετε την κάθε πρόταση στις άλλες δύο εγκλίσεις του ίδιου χρόνου και στο ίδιο πρόσωπο με την αρχική

- (Οριστική) Βάζεις τις μπίλιες στο κουτί.
- (Υποτακτική)
- (Προστακτική)
-
- (Οριστική) Μαγειρεύεις το φαγητό προσεκτικά.
- (Υποτακτική)
- (Προστακτική)

(Οριστική) Κολλάτε τις πούλιες στο χαρτόνι.

(Υποτακτική)

(Προστακτική)

8. Να συμπληρώσεις τα κενά του κειμένου βάζοντας τα ρήματα στο β' πληθυντικό της συνοπτικής προστακτικής.

ΕΚΤΕΛΕΣΗ

.....(χτυπώ) το χαλβά στο μπλέντερ του μίξερ μέχρι να γίνει κρέμα.

Παράλληλα(μουσκεύω) σε κρύο νερό το φύλλο ζελατίνα.

.....(χτυπώ) τους κρόκους,(προσθέτω) τον χαλβά και

.....(ανακατεύω) το μείγμα δυνατά μέσα σε μια μικρή κατσαρόλα, προσθέτοντας λίγο-λίγο το ρούμι μέχρι να γίνει ομοιογενές.

.....(τοποθετώ) το κατσαρολάκι σε μπεν-μαρί, ανακατεύοντας συνεχώς μέχρι το νερό να φτάσει στο σημείο του βρασμού και το μίγμα να γίνει μια παχύρρευστη κρέμα.(προσθέτω) την ζελατίνα στυμμένη και(ανακατεύω) για να λιώσει.(τοποθετώ) την κρέμα σε ένα μεγάλο μπολ και(αφήνω) τη να κρυώσει.

.....(χτυπώ) την κρέμα γάλακτος σε σφιχτή σαντιγί και τ' ασπράδια σε σφιχτή μαρέγκα.(προσθέτω) την μαρέγκα και τη σαντιγί στην κρέμα του χαλβά, ανακατεύοντας προσεκτικά από κάτω προς τα επάνω.

.....(ετοιμάζω) το στιγμιαίο καφέ,(προσθέτω) το γάλα, τη ζάχαρη και(βάζω) τον σ' ένα ταψάκι.(βρέχω)

ελαφρά τα σαβουαγιάρ με το ρόφημα καφέ και κάντε μια στρώση σε μια πιατέλα.(στρώνω) την μισή κρέμα επάνω στα σαβουαγιάρ και

.....(επαναλαμβάνω) στρώνοντας τα υπόλοιπα υλικά.

.....(βάζω) το τιραμισού 2-3 ώρες στο ψυγείο.

.....(πασπαλίζω) το με κακάο ή τρούφα ή μεγάλα κομμάτια σοκολάτας.

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΕΣ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΕΣ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Οι προτάσεις που φανερώνουν ποιο είναι το αποτέλεσμα της πρότασης που προηγείται λέγονται

αποτελεσματικές ή συμπερασματικές προτάσεις και είναι **εξαρτημένες**.

Οι προτάσεις αυτές εισάγονται (αρχίζουν) με

τους αποτελεσματικούς συνδέσμους **ώστε, που**

ή με φράσεις **(ώστε να, που να, με αποτέλεσμα να)**.

ΑΣΚΗΣΕΙΣ ΕΜΠΕΔΩΣΗΣ

1. Να βρείτε τις αποτελεσματικές προτάσεις, τον τρόπο εισαγωγής τους και το συντακτικό τους ρόλο. 1. Είναι τόσο εγωιστής, που δεν μπορεί να παραδεχτεί το λάθος του. 2. Δεν είμαι μικρό παιδί, να μου συμπεριφέρεσαι μ' αυτόν τον τρόπο. 3. Κανείς δεν είναι τόσο ανόητος, ώστε να προτιμά τον πόλεμο από την ειρήνη. 4. Εξήγησέ μας την πρότασή σου έτσι, ώστε να την καταλάβουμε όλοι. 5. Πέρασαμε τόσο ωραία στα Χανιά, που θα ξαναπάμε το καλοκαίρι. 6. Της έχει τέτοια αδυναμία, ώστε να μην της χαλάει κανένα χατίρι. 7. Η έκρηξη ήταν τόσο ισχυρή, που έσπασαν τα τζάμια σε όλη την περιοχή. 8. Η ζέστη ήταν ανυπόφορη, ώστε αναζήτησαν δροσιά στην παραλία.

2. Να συμπληρώσετε τις περιόδους με μια αποτελεσματική πρόταση.

1. Είσαι τόσο αναίσθητος, ;

2. Κουράστηκα τόσο πολύ στη δουλειά,

3. Μιλούσε με τέτοιο τρόπο,

4. Η επιμονή του ήταν τέτοια,

5. Φοβήθηκε πολύ τις ακραίες καιρικές συνθήκες,